

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Na železni maši.

(Konec.)

II. V cerkvi.

„Lepa si, prijateljica moja, ljubeznjiva in zala, kakor Jeruzalem,“ hvali nebeški Ženin svojo ljubljeno nevesto, sv. Cerkev v Visoki Pesmi. Prav tako je moral tudi vzključiti častiti g. železnomašnik **Mihael Tavčar** ko so ga prinesli na vel. šmaren v žužemberško farno cerkev. Ta draga nevesta jubilatova, kjer je preživel toliko ur svojega življenja, kjer je po večkrat na dan molil skritega Boga, dokler so mu še pripuščale moči, ta je bila ta dan zares krasna. Pripravila se je zanj v resnici, kakor nevesta svojemu ženinu na dan poroke. Obklela se je v najlepše okrasje; cele vozove zelenja so pripeljali fantje za-njo na vozovih in dekleta Mar. družbe so pletle za-njo vence, dokler so jim dopustile ožuljene roke. Tako lepa menda še ni bila in bo težko zopet kdaj. Zlasti veliki oltar je bil kakor en sam šop najlepšega cvetja. Kdor jo je videl, jo je občudoval. Škoda, da se ni našel fotograf, ki bi jo bil pokazal naslikano tudi bralcem „Novic“. V to lepo Jeruzalemsko mesto je prišel krasni spreved z gospodom jubilantom. Prav zelo je spominjal ta prizor na svetopisemski dogodek, ko so prišli trije Modri z bogatim spremstvom v kraljevi Jeruzalem ob Kristusovem rojstvu.

Množica po cerkvi klečeč glasno zaihti. Preglasi jo pa močan glas orgel, ki se oglase s kora in pevci pozdravijo jubilanta z ono že precej staro, pa vedno mlado in prijubljeno pesmico: „Častiti mašnik bod' pozdravljen, od Boga si nam poslan...“ Hvala ti lepi glas! Pozdravljaš novomašnika, pozdravljaš srebrno-, pozdravljaš zlato- in bisernomašnika; v pozdrav si zadonela tudi železnomašniku, prvokrat na Kranjskem, kar te je položilo pero pesnikovo na beli papir.

Vse to videti in slišati je pač moralo izvabiti iz srca železnomašnikovega iskren vzdihljaj - v zahvalo trojednemu Bogu, Mariji Vnebovzeti, ki jo je tako rad častil celo svoje življenje in pa v zahvalo sv. očetu, ki mu je blagovolil tako milostljivo sporočiti v sedanjih vojnih časih po svojem dunajskem poslaniku brzojavno svoj apostolski blagoslov in pa dovoljenje, da sme ta dan darovati sede najsvetejšo daritev.

Stol z jubilantom postavijo pred oltar; obstopijo ga duhovniki svatje in na prižnico stopi v celotnem škofovskem ornatu, z mitro na glavi in pastirsko palico v roki slavnostni govornik, presvitli g. knezoškof ljubljanski. V kratkih besedah — mudilo se je radi oslabelega železnomašnika, ki bi bil težje zdržal dolgo slovesnost — oriše pomen današnje slavnosti in slavi gospoda jubilanta, kot vzor duhovnika.

„Ali ga vidite pred seboj,“ tako približno je govoril, „častitljivega starčka — železnomašnika. Redka, silno redka je taka starost v duhovniškem življenju. Gotovo mu je izprosil ta izredno milost nebeška Mat, ki jo je tako otroškoydano častil, ki se ji je na čast postil vsako soboto ves čas, odkar je duhovnik. Zaslužil je to milost kot vzorni dušni pastir. Saj poznate njegovo ljubezen do spovednice, do pridiganja, do učeče se mladine. Kot

veren častilec Srca Jezusovega se je navzel iz tega božjega vira duha delavnosti za zveličanje človeških duš, tu se je navzel duha globoke ponižnosti, skromnosti, zatajevanja, premagovanja samega sebe. Zato ga tudi spoštuje in ljubi cela fara, zato so prihiteli še enkrat sem k svojemu ljubeznjivemu očetu bivši kapelani, rojaki domači, dekanijski duhovniki in drugi prijatelji in znanci. Naj mu povrne danes dobrotni Bog obilo vso skrb za vas in za čast božjo in ga ohrani na zemlji, dokler je njegova najsvetejša volja. Po smrti pa naj mu da vživati še lepši, vedno trajajoči jubilej pri Mariji, danes vnebesavzeti!“

Sede opravlja nato gospod jubilent daritev sv. maše. Asistira mu na sedežu milostljivi gospod knezoškof sam, asistira mu v krogu razpostavljena duhovščina. Raz kor se razlega navdušeno krasno petje. Počasi se vrši sveto opravilo. Zopet stopi na mašnikovo besedo pri povzdigovanju na oltar božji Sin, obdan s trumo angelov, prav tisti božji Sin, ki ga je upal železnomašnik pred šestimi tedni gledati v nebesih iz obličja v obličje in ga vidi sedaj na svetu samo v podobi belega kruha. Ponižno ga moli, se zatopi v premišljevanje svete skrivnosti, pa se zopet zave, da je še na svetu. Zato mašuje zelo počasi. Navzoči duhovniki so že mislili, da je prišel trenutek, ko ga bo moral nadomestiti gospod, ki je še čakal za vsak slučaj s sveto mašo. Pa z božjo pomočjo je dokončal železnomašnik sveto mašo do konca in vesela zahtevalnica se je izvila iz prs vseh navzočih, ko so zopet zadeli na rame stol z gospodom jubilantom in ga odnesli umerjenih korakov ven iz božjega hrama.

Častiti gospod železnomašnik je tako opravil svojo železno mašo. Iz srca jo je želel dočakati in jo je tudi v resnici dočkal. Maševal je še enkrat po dolgem času; kdo ve, če ne zadnjikrat. Morebiti je bila to labodja pesem železnomašnikova, pesem sladkodoneča, pesmica uspavanka, ki ga bo zazibala v sladko spanje večnega miru in pokoja!...

Lepo je bilo ta dan v Žužemberku. Lahko je na ta izredni jubilej ponosna cela domača fara, pa tudi cela Dolenjska, da, cela škofija. Oni, ki so bili navzoči, ne bodo tega nikdar pozabili; odsotni se bodo tega vedno kesali.

K sklepu bodi pripomnjeno, da je došlo gospodu železnomašniku obilo čestitk od oseb, ki bi se bile rade udeležile slavlja, pa so bile zadržane. Med njimi gotovo zavzema častno mesto lepa diploma, poslana iz ljubljanskega uršulinskega samostana, kjer so se veselile tega dne v samostanski samoti tri redovnice, žužemberške rojakinje. Poleg umetniško z roko naslikanih emblemov svete maše, stoje napisane sledeče lepe vrstice:

Izrednega jeklenomašniškega slavlja,
ki žužemberška dekanija ga praznuje,
v ljubljanskem uršulinskem samostanu,
se troje srečnih src raduje.

Ovčice Vaše, slavni jeklenomašnik,
poklanjajo voščila Vam iskrena,
da kroni let, ki diči Vašo glavo,
pridruži se nebeška dragocena.

Desetkrat sedem let ste pred oltarjem
ovčicam svojim bili luč, vodilo,
zato bo Jezus, ki ste mu služili
nad zvezdami bogato Vam plačilo.

Papeževa mirovna nota.

Po poročilu Agenzie Stefani je bila pred nekaj dnevi objavljena v Rimu nova papeževa nota. V naslednjem podajamo besedilo v slovenskem prevodu. En izvod note Njegove Svetosti papeža Benedikta XV. je bil potom kardinala Gasparija poslan Njegovemu Veličanstvu, drugi izvod državnemu kancelarju.

Državnim poglavarjem vojujočih se držav!

Od pričetka našega pontifikata, sredi strahot grozovite vojne, ki je razvnela vso Evropo, Nam leže pri srcu pred vsem tri stvari: ohranitev popolne nepristranosti napram vsem vojujočim se državam, kakor pristojna to onemu, ki je oče vseh in ki ljubi vse svoje otroke z enako ljubeznijo; neprestano prizadevanje, izkazati vsem kolikor mogoče dobrega, neglede na osebe, narodnosti ali vere, kakor Nam predpisuje to tako splošni zakon ljubezni do bližnjega kakor tudi od Krista poverjena Nam najvišja duhovniška čast; končno, — kakor zahteva Naše miroljubno poslanstvo — nočemo opustiti ničesar, kolikor je to v Naši moči, kar bi zamoglo pospešiti konec te nadloge, nastopajoč s poizkusom, da dovedemo narode in njihove državne poglavarje do sklepov zmernosti in mirnega presojanja „pravičnega in trajnega miru.“

Vsakdo, ki je tekom treh, ravnokar preteklih bolestitih let zasledoval Naše delovanje, bo istotako spoznal, da smo sklepu popolne nepristranosti in Našemu prizadevanju, da storimo dobro, ostali vedno zvesti, toda obenem vedno tudi opominjali vojujoče se narode in vlade, naj se zopet pobratijo, akoprav ni bilo objavljeno vse, kar smo storili, da dosežemo ta plemeniti cilj. Koncem prvega leta smo naslovili na narode živahen opomin in pokazali obenem pot, po kateri je treba hoditi, da se dospe do sporazuma in častnega miru za vse. Žalibog Naš klic ni bil uslišan in vojna se je še tekom dveh let nadaljevala z vsemi strahotami. Postala je celo grozotnejša in se razširila na suhem in na morju, da celo v zraku. Opustošenje in smrt sta prišla nad nebranjene in mirne vasi in nad nedolžno prebivalstvo in sedaj si nikdo ne more predstavljati, za koliko bi se še povečala trpljenja vseh, ako bi se vojna nadaljevala še mesece, ali še leta. Naj-li postane civilizirani svet res popolnoma mrtvaško polje? Ali hoče slavna in cvetoča Evropa v splošni blaznosti hiteti v prepad in se sama uničiti? Mi, ki nimamo nobenih posebnih političnih namenov, ki se ne oziramo niti na šepetanja, niti na sebična stremjenja bodisi ktere koli vojujočih se strank, ampak Nas kot skupnega očeta vseh vernikov vodi edinole najvišji čut dolžnosti in neprestanih prošenj Naših otrok, ki prosijo za Naše posredovanje in glas človekoljubja in razuma samega — prihajamo v tem težkem času vnovič z mirovnim pozivom in posvarjamo nujno zopet vse one, ki imajo v rokah usodo narodov.

Da pa se ne bomo omejevali več na splošne izraze, kakor se Nam je zdelo potrebno to dosedaj, hočemo preiti sedaj k predlogom, ki so v višji meri nazorni in izvedljivi in pozvati vlade vojujočih se držav, da naj se sporazumejo glede sledečih točk, ki so primerne za primerno podlago pravičnega in trajnega miru, pri

čemer jim ostaja prepuščeno, da točke posamično določijo in izpopolnijo.

Predvsem mora obstojati misel, da stopi na mesto materialne sile moralna sila pravice. Iz tega sledi pošten sporazum vseh v svrhu istočasnega in obojestranskega zmanjšanja oboroževanja po določenih pravilih in gotovih jamstvih do mere, ki je potrebna in zadostna za vzdrževanje javnega reda v vsaki državi; potem na mesto bojnih sil uvedba razsodišča z miroljubnim delovanjem v smislu dogovorjenih načel in ob grožnji gotovih škod za državo, ki ne bi hotela podrediti mednarodnih spornih vprašanj razsodišču ali ne sprejeti njenih odločitev. Ako se na ta način enkrat sestavi nadvladje pravice, naj se odstrani vsaka ovira, ki je prometu prebivalstva na potu in sicer z zjamčenjem prave slobode in skupnosti morja s trdnimi pravili. To bi na eni strani preprečilo vzroke za konflikte, na drugi strani pa odprlo nove vire blagostanja in napredka.

Kar se tiče povrnitve škod in vojnih stroškov, ne najdemo drugega sredstva za rešitev vprašanja, kakor da predlagamo v splošnem načelo popolne in obojestranske odpovedi, ki je sicer opravičeno z brezmejnimi, iz razorožitve nastajajočimi dobitki in to tembolj, ker je nadaljevanje takega prelivanja krvi edinole iz gospodarskih ozirov nerazumljivo. Ako bi na drugi strani za gotove slučaje obstojali še posebni vzroki, naj se razmotriva o njih pravično in pošteno.

Toda ti mirovni dogovori s svojimi brezmejnimi ugodnostmi so nemogoči brez obojestranske izročitve sedaj zasedenih ozemelj, torej s strani Nemčije popolna izpraznitev Belgije z jamstvom popolne politične, vojaške in gospodarske neodvisnosti proti vsaki vlasti, dalje izpraznitev francoskega ozemlja; s strani drugih vojujočih se vlasti podobna izročitev nemških kolonij. Kar se tiče spornih teritorialnih vprašanj n. pr. med Italijo in Avstrijo, Nemčijo in Francijo, se zámore upati, da so bojujoče se stranke v oigled neizmerim koristim razoroženega trajnega miru pripravljene, da razpravljajo o njih s spravljivega stališča, pri čemer je treba upoštevati stremjenja narodov po merilu pravičnosti in možnosti in podrediti slučajne posebne koristi splošnemu blagru vse človeške družbe. Duh pravičnosti in poštenosti bo moral voditi presojanje drugih teritorialnih in političnih vprašanj, posebno onih, ki se tičejo Armenije, balkanskih držav in ozemelj, ki so spadala pod svoječasno poljsko kraljestvo, za čegar plemenite zgodovinske tradicije se morajo vsled posebnih trpljenj tekom sedanje vojne po pravici zavzeti čustva vseh narodov.

To so glavne podlage, na katerih mora, kakor mislimo, temeljiti nova ureitev narodov. Ustvarjene so tako, da onemogočujejo povrnitev podobnih konfliktov in pripravljajo rešitev za bodočnost in materialno blagostanje vseh vojujočih se držav tako važnih gospodarskih vprašanj.

Izročajoč Vam noto, Vam, ki vodite v tem tragičnem času usodo vojujočih se narodov, Nas navdaja osrečujoče upanje, da bo sprejeta in da doživimo konec strahovite vojne, ki postaja vedno bolj in bolj nepotrebno klanje. Saj priznava ves svet, da je bojna čast neomadeževana tako na eni kakor tudi na drugi strani. Naj

bo torej uslišana naša prošnja, sprejmite očetovski poziv, ki ga razglajamo imenom božjega Zveličarja, kneza miru. Mislite na Svojo veliko odgovornost pred Bogom in ljudmi! Od Vaših sklepov sta odvisna mir in veselje mladih ljudi, z eno besedo sreča narodov; Vaša brezpogojna dolžnost je, da ji ustvarite to dobroto. Naj Vam vdahne Gospod sklepe, v smislu Svoje najsvetejše volje, naj prisodi nebo, da ne zaslužite samo odobravanja svojih sodobnikov, ampak tudi zagotovitev lepega imena ustvaritelja miru pri bodočih rodovih! Kar se tiče Nas, ki smo združeni v molitvi in pokori z vsemi verniki, ki hlepe po miru, prosimo za Vas luči in nasveta Sv. Duha.

(Pečat.) Benedikt, p. p. XV.

Mirovna nota je srečno prestala prvo dobo: stališče, ki ga je zavzelo časopisje nasproti njej. Zapisala se je sicer tu in tam kaka neprijetna beseda; seveda, kar čez noč se bojne strasti ne poležejo, a splošno se sme reči, da je časopisje vseh dežel predlog sv. očeta prijazno sprejelo. Na vrsti so zdaj vlade in diplomati. Odklonili niso nastopa sv. očeta prav za prav nikjer. Sicer so londonski listi ropotali, a tudi London zagotavlja, da se bodo dobrohotno in resno pečali z noto. Nastop svete stolice je zelo vplival v Franciji in Italiji. Prvi med državniki je zavzel stališče nemški kancler. Važna je pred vsem njegova izjava, da je sv. stolica samostojno nastopila za mir. Dr. Michaelis je noto zelo toplo pozdravljal. S predlogi se seveda ni pečal, kar je zelo umljivo.

„Vorwärts“ piše glede na kanclerjevo izjavo: Podrobnosti odgovora vlade svetemu očetu ne poznamo, a vemo, da se mora odgovoriti sporazumno z avstrijsko vlado in z večino nemškega državnega zbora.

Lahko upamo, da bo nastop sv. stolice dovedel do zaželenega miru.

Vodilne cene za vino.

Vprašanje vinskih cen zanima gotovo vsakega vinogradnika in konzumenta. Želeti je, da se vinske cene uredijo tako, da odgovarjajo sedanji draginji, to je dragim delavskim močem in potrebnim vinogradnikom, da pa se prepreči špekulacija z vinom in oderuštvo, ki se ga goji pri nas zlasti po mnogih gostilnah in iztočih, kjer se toči gosta brozga po enakih cenah, kot na Dunaju fino vino.

S pametno urejenimi vinskimi cenami bi bil gotovo zadovoljen vsak vinogradnik in konzument, pa tudi pošten gostilničar in vinski trgovec, vinogradniki že radi tega, da so varni pred preganjanjem od strani oblasti.

Resnica pa je, da je ureditev vinskih cen zelo težavna, kajti vino je blago jako različne kakovosti, vinogradi različno rode, različno se jih oskrbuje in vse to ima na vinsko ceno velik vpliv.

Centralni urad za preskušanje cen se je pričel baviti z vprašanjem vinskih cen že pred dvema mesecema in je v to svrhu pozval vse mu podrejene presojevalnice cen, naj se izrazijo, kako bi bilo nastaviti vinske cene po raznih deželah.

Za sedaj je pa centralni urad za presojevanje cen uvedel vinske cene samo na Nižjem Avstrijskem in je določil vodilne cene za navadno namizno vino sledeče:

1. Za domače nižjeavstrijsko vino v kleti pridelovalca (vinogradnika) po 300 K za hektoliter na mestu, to je v kleti pridelovalca. Ta cena velja toraj za vinogradnika na Nižjem Avstrijskem, ki proda svoj lastni pridelek.

2. Za avstrijska ali ogrska vina sploh v veliki trgovini veljajo sledeče cene: za bela vina v sodih po 360 K, za črnino v sodih po 380 K za hl.

Za vino v steklenicah po $\frac{7}{10}$ litra: za belo vino po 3 K 70 h, za črnino po 3 K 80 h za steklenico. Te cene veljajo

toraj za vinske trgovce na Nižjem Avstrijskem, ki prodajajo vino na debelo.

3. Za avstrijsko ali ogrsko vino v nadrobni prodaji ali v iztoču veljajo sledeče cene: za belo vino iz sodov po 4 K 20 h, za črnino po 4 K 40 h za liter. Vino v steklenicah po $\frac{7}{10}$ litra se sme v gostilniškem prostoru prodajati za 40%, čez ulico pa za 20% dražje kot znaša nabavna cena. Te cene veljajo toraj za gostilničarje in trgovce na Nižjem Avstrijskem, ki prodajajo vino na drobno.

4. Vino v iztočih pod vejo (v pušenšankih, ki ga toči pridelovalec (vinogradnik) sam, po 3 K 20 h za liter.

K temu je opomniti še sledeče: Nastavljene cene so vodilne cene (Richtpreise), ne pa najvišje cene (Maximalpreise). Razložek med vodilno in najvišjo ceno je sledeči:

Najvišjo ceno se v nobenem slučaju ne sme prekoračiti, ker je to kaznjivo, vodilno ceno pa se lahko prekorači, ampak ako je prodajalec obtožen, mora dokazati, da je od njega nastavljena višja cena opravičena in da ni čezmerna.

Najvišje cene določiti pri vinu ni mogoče, ker je vino jako različne kakovosti, zato so se določile vodilne cene in sicer le za navadna namizna vina, kakor se jih pije vsaki dan po gostilnah.

Ker se imajo tudi v drugih deželah uveljaviti vodilne cene za vino po enakem načinu, je pričakovati vpeljavo vodilnih vinskih cen tudi pri nas. B. Skalický.

Popravimo vozna pota v vinograde o pravem času.

Bližamo se trgatvi. Vso spomlad in poletje smo se trudili, da smo vinograde prav obdelali, sedaj pride čas, da žanjemo plod svojega dela, da spravimo vinski pridelek. Kdor pozna naša vozna pota v vinograde, ta vé, v kakem slabem stanju so ista. V prejšnjih letih — pred vojsko — je bila vsacega vinogradnika posebna skrb, da se mu pri vožnji iz vinogradov ni pripetila kaka nesreča. Natanko je pregledal vozove, živino, uprego in delavne moči ter je potem ukrenil vse potrebno. Kako naj stori to še-le sedaj! Vozovi so najslabši doma ostali, mnogokrat jih je treba dati popraviti, kovač in kolar napravita za drag denar površno delo. Najmočnejša živina je oddana, doma se ima le mlado, šibko živinčje, ki je slabo rejeno. Živinska uprega je starikava, poprava nedostatna in vedno potrebuje nove pomoči. Delavne moči so slabe: fantički, ki so preslabotni in dela pri takih vožnjah ne poznajo, ali pa onemogli starčki. K vsem tem nepravilnostim pride pa še glavno — slabe vozne poti. In naš letošnji vinski pridelek, ki obeta biti tako dober, obilen ter bode imel, kakor se že sedaj ugiba, tako visoke cene. Ali ni škoda in neobupljiva krivica, da tak trdo in drag pridelek zaradi slabih poti postavljamo v nevarnost, da se pri njega vožnji zgodi mnogo nesreč, da se po nepotrebnem še podraži, da ljudje in živina več trpijo ter se vsled tega tudi delo zakasnuje. Tudi ne vemo, kako vreme nam bo Vsemogočni poslal za časa trgatve. Vsi ti pomisleki naj naša županstva napeljejo do sklepa, da odredijo, da se imajo vozna pota v naše vinograde do Malega Šmarna temeljito popraviti. Vsem vinogradnikom pa polagamo vestno na srce, naj radevoljno v svojo korist ubogajo županske odredbe in naj skrbijo, da bodo vozna pota postavljena v dober stan, da si s tem delo olajšamo in nevarnosti pri vožnji mošta zmanjšamo. Geslo mora biti: Vsi za, jednega, jeden za vse. S skupnimi močmi se doseže velik uspeh in s tem celoti koristi! Povsod so ugledni in za občini blagor vneti vinogradniki, ti naj navdušujejo svoje sosede in jih z dobrim vzgledom napeljujejo do tega prepotrebne skupnega dela. A. L.

Sladkor za domačo pijačo ali petijot.

Sladkor za domačo pijačo ali petijot si želi letos gotovo vsak vinogradnik dobiti, da si pripravi nekaj, za obdelovanje vinogradov. Nujno potrebne domače pijače, kajti pristno vino delavcem v vinogradih dajati pri sedanji draginji ni mogoče, brez pijače pa delavcev dobiti ni.

Zato so se že zdavnaj oglašali vinogradniki za sladkor in celo v državnem zboru so se naši poslanci potegnili za to, da bi vlada dovolila nekaj več sladkorja v ta namen kot lani.

Vendar se v tej smeri vinogradnikom, najbrže ker so zaloge sladkorja premajhne, ni ustreglo in se je letos dovolilo sladkorja za petijot za našo deželo še manj kot lani, namreč samo dva vagona za celo deželo.

Umevno je tedaj, da bo dobilo le malo število vinogradnikov za petijot potreben sladkor in sicer v prvi vrsti le tisti, ki so pred vojsko napravili petijota ali domače pijače prijavljali oblasti, kakor to predpisuje vinski zakon. Tudi na kraje, kjer je toča v vinogradih letino uničila, se bo pri razdelitvi sladkorja treba ozirati.

Zato je nespametno, ako prosi za sladkor preveč posestnikov in za velike množine ali celo taki posestniki, ki še vinogradniki niso. Vinska postava iz leta 1907 sploh ne dovoljuje izdelovanje petijota drugemu kot vinogradniku, zato nevinogradniki sploh ne morejo sladkorja v ta namen dobiti. — Konečno še nekaj radi razdelitve sladkorja.

Za sladkor morajo prositi vinogradniki takoj pri c. kr. okrajnem glavarstvu potom svojih županstev. Sladkor prideluje strankam c. kr. kletarski nadzornik, ne pa podpisani. B. Skalický.

Dopisi.

Iz Straže. Kakor drugod, so se tudi pri nas izvršile zadnji čas mnogoštevilne tatvine: na polju, v kozoleh, po zidanicah in hišah. Tatovom dolgo ni bilo mogoče priti na sled, ker ljudstvo noče sodelovati in naznaniti tatvin in osumljenih oseb; boji se potov na sodnijo ali pa tudi maščevanja tatov ter raji molči. Konečno je pa prišla tatvina le na dan in krivci, večinoma ženske, že sedé za jetniškim oknom.

Dne 30. junija je bilo ponoči vlomljeno v zidanico Alojzija Rakoše v Gor. Straži in odnešeno več zimске obleke, perila, pol mernika fižola in 25 zavojev tobaka; k sreči pa tatovi niso našli 1300 K gotovine in hranilne knjižice za 100 K — gotovo jim je žal. Vlomili so s sekiro, ključavnico razbili.

Dne 12. avgusta je bilo pa vlomljeno skozi okno v podstrešno sobo pri Ivanu Rakoše ml. v Gor. Straži št. 15, kateremu so tatovi odnesli zimskega perila, obleke in drugo blago v vrednosti nad 2000 kron. Pri tej priliki je prišlo na dan še več tatvin pri Ivanu Rakošu, kakor: različno žganje, žito, mast, sladkor, milo itd. Poprej omenjeno tatvino so opazili domači koj drugo jutro in ovadili stvar orožnikom v Toplicah. Vrhu tega je pa Rakoše sam previdno, a vstrajno zasledoval storilce. Rakoše ml. je imel v službi tri sestre Skube iz Ručetne vasi: 20 letno Marijo, 19 letno Ivano in 17 letno Ano. Vse tri je pred mesecem dni spodil iz službe. Na te ženske je padel njegov sum in kmalu je dobil toliko dokazov, da se je v njegovi navzočnosti izvršila pri Skubetovih hišna preiskava. Ni se pa našlo drugega, nego 18 kg Franckove cikorie, 8 kilogr. sladkorja, 21 kolescev sukanca, prt s črkama K. D. in par podplatov. Marija in Ivana Skube ste trdo vrtno tajili vsako krivdo na tatvini pri Rakošu in mati ju je pri tem zgovorno podpirala. Medtem je pa Ivan Rakoše neopažen odšel iz hiše in začel preiskovati bližnji gozd in polje. Z njim je šel tudi orožniški postajevodja Hutter, ki je imel

srečo, da je našel kacic 500 metrov od hiše med korozi in fižolom v zemlji zakopano tatvino od 12. avgusta. Kacic 200 metrov naprej je ležal skrit v bučevini jerbas, nadaljnih 200 metrov naprej med krompirjem so pa našli zakopan zaboj z obleko od vloma 30. junija. Tatvino so naložili na voz, vlomilke pa odpeljali na sodišče v Črnomelj. Medpotoma sta vlomilki med drugim izpovedale: Vlom 30. junija ste izvršile s sekiro po dogovoru z Rakošetovim sosedom Kužnikom. Po vlomu ste se z ukradenim blagom podale h Kužniku in mu izročile tobak in fižol; obleke ni hotel vzeti, češ, da bi mu potem lahko prišli na sled. Kužnik in njegova žena sta Skubetove vedno napeljevala k tatvini in tudi sprejemala ukradene stvari. Za rum, krmo in druge stvari jim je dajal denar in podplate. Pa tudi sam je kradel krmo iz Rakošetovega kozolca. Ljudstvo sploh ima Franca Kužnika, po domače Flis, na „dobrem glasu“ ter se čudno zdi, da še ta človek sploh prosto hodi okoli; ljudje bi se ga silno radi iznebili, kar bi bilo celi okolici v korist. — Bilo je še več drugih tatic sokrivcev v družbi imenovanih, s katerimi bo skupno sedaj obračunalo sodišče.

Sedaj se je omislila pri nas stalna in zaprisežena straža štirih mož, ki bo pridno stražila po dnevi in po noči, v vasi in okolici na polju, da bo enkrat konec tem zlobnim tatvinam. Toplo priporočujemo ustanovitev takšnih domačih stražnikov tudi v drugih vaseh in krajih, ker tatvine se vedno bolj razširjajo. Vsaki dan se sliši, kako kradejo z največjo predrznostjo na njivah krompir in druge poljske pridelke, sadje itd. Orožniki tudi ne morejo povsod naenkrat biti, zato: osnujte si sami domače stražnike. Konečno priporočujemo komisijonarjem živine (prešičev), naj bi odvzeli najprvo živino onim, ki nimajo lastnih preživnih pridelkov, temveč redé čestokrat živino z ukradenim krmo in pičo.

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — Boj na soški bojni črti se z nezmanjšano silo nadaljuje in kakor se iz vojnega tiskovnega stana 26. t. m. poroča, se položaj na tem pozorišču dne 25. nasproti onemu 24. t. m. v obče ni nič izpremenil. Glavni boji vršili so se zopet za hrib sv. Gabrijela. Italijani se v njih novi, od nas jim prepuščeni črti ne čutijo nič kaj varne, dokler so izpostavljeni ognju naših močnih postojank na hribu sv. Gabrijela, zatorej poziknujajo na vsak način tudi ta hrib zasesti. V ta namen premaknili so znatne množice čet proti severu. Sv. Gabrijel znači sedaj severni vogelnik, na jugu od Fajtega hriba podpiranih e. in kr. postojank v vipavski dolini. Tudi zaraditega je sovražniku jako neprijeten. Dosedaj izjavili so se vsi naporu Italijanov, da bi osvojili ta vrh, kajti dokler vzdržé tu naše čete, nima zasedba sv. Gore drugega pomena, kakor to, da so njih postojanke v prostoru Gorice nekoliko bolj na varnem. Prostovoljna prepustitev sv. Gore, za katero so Italijani izvedli nešteto brezuspešnih napadov, izvršila so je povodno splošne preložitve naših postojank ob Soči na planoto Banjšice. Ta odredba, katera je pač prinesla Italijanom navidezno precejšnjo pridobitev, jasno kaže, da se naše vodstvo ni oziralo na pritisk, pač pa na strategične ozire. Ko je postala vže od vsega začetka nič kaj ugodna črta po raznih italijanskih sunkih v zadnjih bojih čedalje bolj neugodna, zasedli so naši postojanske črte, ki se pri kolenu Soče pri Selu oddalji od reke, gre potem na planoto in potem po isti čez višine zahodno Kala, Vrhovce, Kucarjev, Madoni, Britof, do hriba sv. Gabriela. — Naši so umaknili to črto za to, da se bodo naše čete bile v ugodnejših razmerah. Ker se splošni položaj ni izpremenil, storili so to tem lažje, obramba novih črt ne bo zahtevala toliko žrtev, kakor so jih zahtevale stare črte. — Zvečer se še poroča, da so se 25. t. m. posebno bili severno od vipavske doline. Sovražnik je pošiljal na Banjsko planoto neprestano nove čete. Napadel je mnogokrat popoldne in ponoči. Naši so ga vselej, večkrat s protisunki odbili. Za goro sv. Gabrijela se je bil posebno težak boj. Mej tem, ko je imel sovražnik težke izgube, je ostala gora v naših rokah. Sovražni napad pri Biljah se je tudi ponesrečil. Iz sestreljenega avtomobila so naše poizvedovalne čete zaplenile strojno puško. — Kakor se 27. t. m. poroča, divja soška bitka dalje. Sovražni napadi so bili zopet naperjeni na naše

črte pri Banjšici-sv. Duh in severno Gorice. Najljutejše so se bojevali vzhodno Avč, kjer so se uspešno borili štajerski pešpolk številka 47, dalmatinski streliči št. 37 in druge čete, kakor tudi na gori sv. Gabriela, za katero se ljuto bijejo. O teh bojih poročajo večeroma poročila, da je bil sovražnik odbit in da so bila vsa podjetja za goro sv. Gabriela brezuspešna. — Ostane li sv. Gora, ta kraljica naše slovenske Goriške, grabežljivim Italijanom, pokaže bližnja bodočnost. Upajmo da ne in zanašajmo se na naše hrabre branilce, kojih srčna kri naj ne teče v prilog oskrnjevalcev naših svetinj — cerkv.

Rusko bojišče. — Po uradnem poročilu 27. t. m., so Rusi severozahodno Jakobstadta na južnem bregu Düne zapustili nekaj postojank, katere so zvezne čete zasedle. Pri Baronovičih in jugozahodno Lucka poživil se je po naših uspešnih poizvedovalnih sunkih sovražni ogenj. Pri Husiatynu zadušili smo s topniškim ognjem nameravan ruski napad. Jugozahodno Soveje iztrgale so nemške čete Rumunom nekaj višinskih postojank. Ruski protisunki so se s težkimi izgubami za nje izjalovili.

Zahodno bojišče. — Na Flanderskem povečal se je topniški ogenj ob obali mej lzero in Lys proti večeru 26. t. m. znatno ter je trajal tudi po noči. Zjutraj 27. prodrle so večkrat močne angleške poizvedovalne patrulje proti nemškim četam; bile so vse vržene nazaj. Od kanala La Bassée do Lensa pripravljali je močan topniški ogenj silne angleške sunke, s katerimi so pričeli severozahodno Lensa tik pred nočjo, toda izjalovili so se s težkimi izgubami za Angleže. Boji v predpolju nemških postojank zahodno Le Chatelet trajali so celi dan z menjajočimi uspehi. Pri poslopjih Malokoff in Cologne priboril si je sovražnik krajeve uspehe. Pri poizkusih, uspeh razširiti, imel je sovražnik znatne izgube. Ob Chemin des Dames in v zahodni Champagni se je bojevalo od časa do časa topništvo. Francoski delni napadi južno Ailles v nemškem odporu niso uspeli. Napadi Francozov, katere so podvzeli po predidčem bobnečem ognju pri Beaumontu, v Fosses in Chaume-gozdu potisnili so začetkom Nemce iz Beaumonta in gozdnih delov vum, a s protinapadom osvojili so Nemci vas in gozd zopet ter ujeli nekaj stotin Francozov. Zvečer napadli so Francozi ponovno in razvili za Beaumont dalje boje. Mej dolino Moze in cesto Vacherauville izjalovili so se vsi napadi Francozov. Ritmojster pl. Richthofen sestrelil je 59. letalca.

Poročilo novomeškega županstva.

Razglas. Mestno županstvo naznanja, da se bode prihodnji teden v ponedeljek, torek, sredo in četrtek, to je 3., 4., 5. in 6. septembra 1917 oddajala moka za ves mesec in sicer v sledečem redu:

Ponedeljek:				
h. št.	1 do 7	6 od 19	8. do 9. ure	dopoldne;
	20	26	10.	11.
	27	35	11.	12.
h. št.	36 do 41	40 od 47	3. do 4. ure	popoldne;
	48	56	5.	6.

Torek:				
h. št.	57 do 68	67 od 77	8. do 9. ure	dopoldne;
	78	89	10.	11.
	90	100	11.	12.
h. št.	101 do 113	112 od 126	3. do 4. ure	popoldne;
	127	138	5.	6.

Sreda:				
h. št.	139 do 150	149 od 158	8. do 9. ure	dopoldne;
	159	171	10.	11.
	172	188	11.	12.
h. št.	189 do 206	205 od 213	3. do 4. ure	popoldne;
	214	220	5.	6.

Četrtek:				
h. št.	221 do 227	226 od 231	8. do 9. ure	dopoldne;
	232	254	10.	11.
	255	263	11.	12.
h. št.	264 do 272	271 od 281	3. do 4. ure	popoldne;
	282	298	5.	6.

Mast pa se bode oddajala prihodnji teden namesto v soboto (ker je praznik) v petek, to je dne 7. septembra 1917 v običajnem redu.

Razširjajte „Dolenjske Novice“!

Franjo Neubauer:

Na fronti.

Deteljico rad bi rezal
z naklepno kósico,
mrvice kosil bi zrelo,
oškopljeno z rósico.

Ali zdaj sovražne vrste
s puško-strojnico kosim
in s krvjó sovražnikovo
tuje travnike škropim.

Koscev rad bi gledal vrste,
slušal petje bi žanjic,
snopje konji bi vozili,
moj bi jih priganjal klic.

Zdaj beguncev gledam trume,
slušam jok žená, otrok,
ranjene odvažam druge,
njihov me priganja stok.

Domače in tuje novice.

Visoko cerkveno odlikovanje. Sv. oče papež Benedikt XV. je imenoval preč. g. dr. Josipa Lesarja, časnega kanonika in vodjo duhovnega semenišča v Ljubljani, za apostolskega protonotarija ad instar participantium. Velečastitemu odlikovancu udani pokloni!

Vojni križec za civilne zasluge II. razreda je podelil cesar ces. kr. vinarškemu nadzorniku prvega razreda g. Bohuslavu Skalicky za njegove velike zasluge na polju vinogradništva sploh, osobito na Kranjskem, ter vsled vsestranskega in uspešnega njegovega delovanja v podpor-nih in aprovizacijskih vojnih uradih in zavodih v blage in človekoljubne namene. Prespoštovanemu gospodu odlikovancu kličemo vsi čitatelji njegovih velekoristnih poučnih spisov v „Dol. Novicah“: Čestitamo hvaležnim srcem!

40 letni jubilej. Prevzvišeni knezo-nadškof goriški eksclenca Frančišek Borg. Sedej je praznoval dne 26. avgusta štiri-desetletnico mašništva.

Duhovski zaslužni križec II. vrste z vojno dekoracijo je dobil vojni kurat preč. g. Janko Lobé. Naše iskrene čestitke!

Najvišje pohvalno priznanje z meči je prejel g. dr. Krajec, san. poročnik. Vrlemu Novomeščanu čestitamo!

Konferenca Sod. Ss. Cor. Jesu za novomeško dekanijo bode v sredo, dne 5. septembra t. l. v Stopičah. Gospodje naj se pravočasno oglase!

Velikodušen dar. Presv. cesar Karol I. je daroval za pogorelce na Koroški Beli 10.000 kron.

Srebrna hrabrostna svetinja plačilo za pogumni čin. Pri zadnjem letalskem napadu na Benetke se je med drugimi posebno pogumno boril pomor. praporščak gosp. Vladimir Trost, sin g. nadučitelja Trosta v Št. Jerneju. — Ko se je s svojim aparatom po hudem zračnem boju nad Benetkami vračal proti domači obali, se mu pokvari motor. Ko je motor na morski gladini popravil za silo, se zopet spusti v zrak. Komaj se dvigne 20 metrov nad vodo, ga napade sovražni letalec in ga obdelava od zgoraj s strojnico. Krogla ga zadene v hrbet. Spustivši se zopet na morje ga srečno spravi z aparatom vred naša torpedovka na varno. Slava mlademu junaku!

Prošnja. Če imaš doma kakšno knji-žico, na pr. Mohorjeve družbe, odveč, daruj jo dobrim slovenskim vojakom na fronti! A le majhne pošiljke! Večji za-boji romajo celo večnost. Vsem zlatim dušam, ki se nas bodo spomnile, že naprej prirčni: Bog plačaj! P. Engo. Klasine, vojni kurat Lst. 26/L. Vojna pošta 220.

Ponovno prebiranje letnikov 1899, 1898 in 1897. S pozivnim razglasom „U“ zaukazano ponovno prebiranje v letih 1897, 1898 in 1899 rojenih črnovojnikov se vrši na Kranjskem sledeče: 3. septembra na Jesenicah za sodni okraj Kranjskagora; 4. septembra v Radovljici za sodni okraj Radovljica; 5. septembra v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič; 6. septembra v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka; 7. in 8. septembra v Ljubljani za sodna okraja Ljubljana (izvzema mesto Ljubljano) in Vrhnika; 9. septembra v Ljubljani za mesto Ljubljana; 10. septembra v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo; 12. septembra v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče; 13. sept. v Kočevju za sodni okraj Kočevje; dne 14. septembra v Višnjigori za sodni okraj Višnjagora; 15. septembra v Trebnjem za sodni okraj Trebnje; 16. septembra v Rudolfovom za sodna okraja Rudolfovo in Žužemberk; 17. septembra v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika; dne 19. septembra v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica; 20. sept. v Krškem za sodne okraje Krško, Mokronog in Rateče; dne 22. septembra v Litiji za sodni okraj Litija; 10. septembra v Vipavi za sodni okraj Vipava; 12. septembra v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica in Senožeče; 14. septembra v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cirknica; 16. septembra v Idriji za sodni okraj Idrija.

Ponovno prebiranje. Ponovno prebiranje v letih 1899 do 1897 rojenih črno-vojnikov se vrši za politični okraj Rudolfovo dne 15. in 16. septembra t. l. in sicer za črnovojnike iz sodnih okrajev Trebnje in Žužemberk dne 15. septembra v občinski hiši v Trebnjem in 16. septembra za črnovojnike iz sodnega okraja Rudolfovo v Rudolfovem v hiši Ivana Ferliča. Prebiranje se prične vsak dan ob 7. uri zjutraj. Gosp. župan ali njegov namestnik naj toraj svoje črnovojnike pravočasno pripelje na lice mesta. Prebiranje se vrši po občinah. Vsak črnovojnik mora biti po celem životu čisto unit in popolnoma trezen. V bližini kraja prebiranja, kakor tudi v pregledovalnih sobah mora vladati mir. Prestopki se bodo ostro kaznovali. — C. kr. okrajno glavarstvo, Rudolfovo.

Dalmatinski junak. V bolnici Usmilj. bratov v Kandiji se zdravi Peter Motič, desetnik 22. pešpolka, odlikovan z veliko in malo srebrno kolajno. Zaslužil ju je tako-le: Pri nekem naskoku proti Italijanom so ga bile zadele že tri sovražne kroglice. Boril se je pa še vedno naprej z Dalmatincem lastno hrabrostjo. Nato je bil ranjen četrtič, nakar je krvaveč obležal na tleh. Italijani so zavzeli prostor, kjer je ležal naš ranjenec, in bi ga bili odvedli kot ujetnika, toda znal si je pomagati z zvijačo. Ležal je nepremično, da so ga Italijani smatrali za mrtvega in se zanj niso brigali. Čez par ur je prihitela rezerva naši posadki na pomoč in ko so naši vrgli Itali-jane nazaj, se jim je Motič javil in tako je bil rešen ujetništva. Ko je Motič ozdravel, je hitel zopet na bojišče. Dobil je nalogo, da naj ujame kakega Italijana. Šel je naravnost v italijansko podzemeljsko kritje. Pri vходу stražeči Italijan pomeri proti njemu s puško, toda Motič mu jo odbije, zgrabi Italijana in živega prinese med svoje sobojevnike, ki so ga pozdravili z živahnim ploskanjem. Pred tremi tedni je bil zopet ranjen. Krogla mu je prebila mišice levega nadlehtja in bo zopet kmalu ozdravel.

Umrla je v Novem mestu 21. t. m. g. Marija Udovič, zasebnica in udova, stara 69 let. — 27. t. m. Neža Smuk, samska zasebnica, stara 66 let. N. v m. p.!

Umrl je v Ljubljani v visoki starosti 88 let g. Franc Gerkman, c. kr. vad-niški učitelj v p., vpokojeni c. kr. okrajni šolski nadzornik itd. R. I. P.!

Srečno pozdravljamo vse Novomeščane, posebno še gospodične. Danes se imamo precej dobro, ker je cesarjev rojstni dan in smo sežgali tudi velik kres. Četovodja

Cušin, gorski vodnik E. Ludwiger, M. Lajovic, J. Pišek in F. Nagode.

Padel je na laškem bojišču dne 16. avgusta 1917 Janez Košele, po-sestnik na Mihovcu, star 34 let. Doma je bil iz Žalovč pri Šmarjeti. Po njem žalujejo žena, stariši, bratje in sestra. Daj Bog rajski odpocitev hrabremu junaku!

Orgelske piščali iz cina zaplenjene. Izšla je naredba o zaplenbi piščali v orglah. Iz orgel, ki imajo po več nego osem registrov, bo treba dati vse orgelske piščali iz cina in njegovih zlitin. Izjema se bo dovolila le za orgle, ki so posebne zgodovinske ali umetniške vrednosti. Prošnje v to svrhu naj se pošljejo državnemu uradu za spomenike (Central-Kommission zur Erhaltung von historischen Denkmälern).

Pregledovanje oproščencev. Spoučene strani poročajo, da bo odsek za oproščene v domobranskem ministrstvu, ki pregleduje oproščence, končal s svojim delom do konca septembra. Merodajno za oproščence do 37. leta je le stopnja sposobnosti. Vsi oproščenci teh letnikov, pa naj so že zaposleni v državni službi, vojni ali zasebni industriji, katerih oprostitve se ni bila ukinjena pred 30. sept., morajo računati s tem, da bodo v jeseni povabljeni pred vojaško zdravniško komisijo, ki bo dognala njihovo sposobnost. Stopnja sposobnosti, ki jo določi ta komisija, bo merodajna tudi za nadaljno oprostitve. Samo za službo na bojišču nesposobni bodo tudi nadalje, najbrže do konca vojske oproščeni, medtem ko bodo vsi drugi oproščenci vpoklicani. Za oproščence, ki so stari nad 37 let, velja isto, vendar pa bo pri njih oprostitvi odločilna pred vsem potreba in nujnost.

Točnost pri oddaji živine. Ker so se ljudje pritoževali, da so morali tu in tam predolgo čakati pri oddajah živine za vojaštvo in civilni konzum, je odredilo „Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani“ sporazumno z vojaštvom, da se vrše prevzemanja živine točno ob določenih uri. Sedaj pa se dogaja vključ razglasom in opominom, da ljudje prepozno priženó za dobave določeno živino. — Opozarjamo, da naj bo vsak zaupnik točno ob določenih uri s svojo živino na kraju oddaje, ker se pozneje prignane živine nikakor ne more prevzeti. Vlaki, s katerimi se prevažajo živina, morajo ob določenih uri odpeljati ter se ne da v tem oziru ničesar spremeniti. Enkrat za vselej opozarjamo, da se prepozno prignana živina ne more prevzeti, ne-le vsled vlakov, nego tudi radi drugih okoliščin. Prosimo torej, da se pri-žene živina točno ob določenih uri. Kdor je ne bo prignal, jo bo moral gnati nazaj. Kranjsko deželno mesto za vnovč. živine v Ljubljani.

Zlate damske ročne ure, ki se je zgubila pretečen teden na kopališču, še dosedaj ni nihče prinesel v naše uredništvo, oziroma na mestno županstvo, četudi se govori od več strani, da se dotično osebo sumniči in so jej orožniki že na sledu.

Poizvedovalnice po vojnih ujetnikih, pogrešanih in civilnih internirancih.

Da se doseže stik med vojnimi ujet-niki in interniranci z njih večkrat od prometa oddaljeno ležečih krajih bivajo-čimi družinskimi svojci na najširši podlagi in da se na ta način pomirljivo vpliva na sosednike glede na v vojnem ujetništvu se nahajajoče svojce in internirance, je ustanovilo deželno in gospejno pomočno društvo Rdečega križa v Ljubljani po celi deželi sledeča poizvedovalna mesta:

Rudolfovo: Mirna peč, Št. Peter, Toplice pri Straži, Št. Mišel-Stopič, Rudolfovo. — Žužemberk: Žužemberk, Ajdovica. — Trebnje: Trebnje. — Brdo: Šent Gotard, Moravče, Krašnja, Dolsko. — Kamnik: Domžale, Zg. Tuhinj, Kamnik, Mengeš. — Metlika: Podzemelj, Radovica, Metlika,

Suhor, Semič. — Črnomelj: Adlešiči, Črnomelj, Dragatuš, Vrh, Vinica. — Postojna: Postojna, Šent Peter, Šent Mihiel. — Ilirska Bistrica: Knežak, Ilirska Bistrica-Trnovo. — Senožec: Senožec. — Vipava: Podkraj, Šturje, Vipava. — Velike Lašče: Velike Lašče, Kočevska Reka. — Ribnica: Loški potok, Ribnica, Sodražica. — Kočevje: Draga, Kočevje, Koprivnik, Mozelj, Banjaluka, Stari Log. — Krško: Cerklje, Krško, Raka, Studenec. — Kostanjevica: Čatež, Velika Dolina, Kostanjevica, Šent Jernej. — Mokronog: Mokronog, Škocjan, Št. Rupert. — Radeče: Radeče, Boštanj, Dvor, Sv. Križ pri Svibnem. — Škofja Loka: Selce, Sorica, Škofja Loka, Trata. — Kranj: Cerklje, Kranj, Predvor, Smlednik. — Tržič: Tržič. — Ljubljana: Brezovica, Devica Marija v Polju, Želimlje, Hrušica pri Dobrunjah, Dobrova, Črnuče, Preska pri Medvodah, Šmarje pri Grosuplju, Ljubljana (mesto) II. državna gimnazija, Iška Vas. — Vrhnika: Borovnica, Preserje, Vrhnika. — Litija: Štanga, Zagorje, Vače, Polšnik, Litija, Moravče. — Višnja Gora: Višnja Gora, Št. Vid, Krka. — Idrija: Črni vrh, Idrija, Žiri. — Lož: Lož, Babino Polje. — Logatec: Rovte, Spodnji Logatec, Planina. — Cerknica: Žilce pri Št. Vidu, Begunje. — Radovljica: Bohinjska Bistrica, Bled, Kropa, Bohinjska Bela, Srednja vas, Begunje. — Kranjska Gora: Jesenice, Dovje.

Načelnstvo tukajšnjega poizvedovalnega mesta je prevzel g. Karol Golia, c. kr. davčni asistent pri okrajnem glavarštvu tu, ki bo sprejemal vprašanja vsak dan od 12. do 1. ure na svojem stanovanju v Rudolfovem, Glavni trg št. 45 (Bergmannova hiša).

Pri pismenih kakor ustmenih povpraševanjih so potrebni sledeči zelo natančni podatki:

1. Od vojnih vjetnikov in pogrešancev: a) Krstno ime in priimek, b) stopnja, c) vojaško krdelo, d) rojstno leto ali starost, e) rojstni kraj (občina, politični okraj in dežela), f) pristojen (občina, politični okraj in dežela), g) kraj in dan zadnjega obvestila, h) od kdaj pogrešan in i) v kateri deželi.

Od povpraševalcev: a) Krstno ime in priimek, b) bivališče, c) hišna številka, d) politični okraj, e) dežela.

2. Pri civilnih internirancih: a) Krstno ime in priimek, b) rojstno leto ali starost, c) rojstni kraj (občina, politični okraj in dežela), d) kraj in dan zadnjega obvestila in f) pogrešan od kdaj.

Od povpraševalcev: a) Krstno ime in priimek, b) bivališče, c) hišna številka, d) politični okraj in e) dežela.

Vprašanja naj se ponove še-le po preteku treh mesecev. Na vprašanja med tem časom se ne bo oziralo niti pri centralnih poizvedovalnih mestih na Dunaju in v Ljubljani, niti tukaj.

Odgovori, došli od centralnega poizvedovalnega mesta Dunaj—Ljubljana, se bodo vpraševalcem takoj na primeren način naznanili.

Noč v strelskem jarku.

Piše kadet Absec Mat.

Prebudi me močno trkanje na vratica moje podzemske sobice.

Majhna je ta sobica, nizka in tesna, vendar prostorna dovolj, da daje zavetišča dvem skromnim osebam, poročniku B. in meni. Tudi meblovana je naša sobica, skoro bi rekel, — elegantno. Iz kosa deske in štirih kolcev zbita mizica, okoli nje dva borova štora za sedeže, peč, — ja, tudi stoletno, od rje razgrizeno pečico smo nekje iztaknili in jo kratkomalo okupirali za svoj „salon“, — to so predmeti, ki človeka takoj zbodejo v oči, ko po krvavem trudu in naporu pririne svoj kadaver v ta začaran grad. Našel se je tudi nekje kos šipe, primerna luknja v vratih in — okno je gotovo, na katerem tudi zastor ne manjka, ki sestoji iz celega

že precej starega žepnega robca. Tla imamo tlakovana, hvala Bogu in naši provijanturi, z nekaj strohnelimi jelovimi deskami. Razumljivo je, da so tla kar posejana z luknjami, ki služijo za uhod in izhod našim dnevnim gostom — mišim in podganam. Na obeh straneh uhoda se nahajata naši postelji: po tleh malo drevesne volne, preko nje pregrnjen šotornik, vrh tega dve „deki“ in celi naš krevet stoji pred vami. Toda pustimo sedaj to pusto opisovanje, ker pri natančnejšem preiskovanju bi odkrili tu še druge vrste stanovalce, ki pa niso za nežno oko omikanega človeka. Kaj tacega je pač samo za barbare...

Lepo se živi v tem našem stanu, kadar je — lepo vreme. Kadar pa se nebo solzi, se tudi streha naše stanice ne more zdržati, kar v curkih ji teko mrzle solze in obliivajo presrečne stanovalce...

Tak je naš stan tu gori pred Asiagom. Tako prijetno je vabljen in „hinterlandovec“ nas gotovo zavirate zanj!

Močno trkanje toraj me je prebudilo tisto noč.

„Kdo je?“

„Ustani! Dienst...“

Brž planem iz postelje, si pomanem oči, vržem fes na glavo, pripašem pas z bajonetom, pograbim močno, okovano gorjačo, ki se je pač izkazala za najboljšo ročno orožje, i hajdi ven v temno noč...

Morda bo kdo začudeno vprašal: „Kdaj pa se je oblekel, umil in počesal?“ Temu v pomirjenje moram še dodati, da tukaj gori nimamo navade slačiti se in oblačiti. Umivanje in pa frizura, — to pride komaj vsako nedeljo na vrsto, ker prestrežene nebeške kaplje ne zadostujejo za razkošnost vsakdanjega umivanja...

Zunaj me čaka tovariš S., ki je imel dosedaj službo.

„Koliko ima sati, brate?“

„Sad uprav ima dva.“

„Ima li šta novoga?“

„Nima ništa osobitoga; Taljan radi kao obično, vrta i mina. Od desete kompanije ima jedno patrôlo vani i naši „postni“ na desnom krilu, zato ne smiju pucati.“

Pritipala in pritavala sva do njegovega stana.

„Zdravo, brate!“

„Zdravo!“

In izginil je v svojo sobico. Čul sem še nekako kolebanje po sobici in potem padec, kakor kadar se kdo zvali truden in izmučen na posteljo. Potem molk in tiho...

Taval sem naprej in tital s palico kakor slepec. Nebo se je prevleklo s črnosivimi oblaki in pričelo je rositi. Žalost v naravi je uplivala tudi na mene in polastile so se me žalostne, domotožne misli...

„Kje si, preluba Belokrajina, kje si ti, prelepa rodna vasica, kje ti, stari krov mojih očetov. Daleč, daleč, kakor pravljica dežela ste in nedosegljivi mojim upom... Ah lepo osvežujoče zelenje, duhteče cvetje se šopiri tam, — tu pa se razteza mrtva puščava. Življenje vlada tam in radost — tu pa se nam režita v obraz smrt in bridkost...“

(Konec prihodnjic.)

Raznotero.

Pazite na zobe! Neki stari ženci se je pripetilo to-le: Dolgo časa je že tožila, da je mogla kakšno kost imeti v vratu, ker je čutila vedno nekaj trdega. Končno so ženo operirali. Našli so v meso zarasle štiri ponarejene zobe. Ženico je pred kacími 16 leti zadel mrtvoud in takrat so ji izginili tudi zobovi.

Srečna iznajdba. Listi poročajo, da je iznašel neki Avstrijec podplate, ki so volnejši in trajnejši nego navadni usnjeni podplati. Tudi zgornji del čevljev se bo mogel izdelovati iz mnogo činejšega blaga nego je usnje. Da bi ta koristna iznajdba ne bila le preveč ameriška!

Karte za tobak. Kakor poročajo listi, se bodo upeljale v kratkem času tudi karte

za tobak v vseh avstrijskih deželah. Na kadilca bo prišlo na teden 25 cigaret ali pa 10 smodk. Nekadilci ne dobijo tobaka. Množina tobaka za pipe še ni določena. To bo gotovo pravična upeljava. Tako odpadejo mnogobrojne protekcije po tobačnicah.

Amnestija za vojake. Cesar je odredil: 1) Vsem vojaškim osebam, ki so pred 17. avgustom 1917 bile obsojene od vojaških sodišč v zapor ali ječo in so sedaj kazni prekinile ali odložile, se kazni ozir. del neizvršene kazni odpusti, če so se po obsodbi pred sovražnikom tako hrabro obnašale, da se lahko njihova krivda smatra za popravljeno. Če ta pogoj nastopi, odločuje pristojni poveljnik, ki je nastopil v sodbi prve instance. 2) Vsem vojaškim osebam, ki so bile pred 17. avgustom 1917 obsojene od vojaškega sodišča zavoljo prestopka, se kazni odpusti. Ta določba pa ne velja za kazni vsled navijanja cen. 3) Vse te amnestirane osebe zadobijo zopet vse pravice in službe, ki so jih izgubile vsled obsodb, ter smejo zopet v javne zastope voliti in voljene biti. 4) Vojno ministrstvo se pooblašča, da sme predložiti posebne predloge za pomiloščenje za take, ki amnestije niso deležni, ki pa so take milosti vredni. Pristojni poveljniki na bojišču in morju naj se v navedenem smislu poslužujejo podeljenih jim milostnih pravic. 5) Pred 17. avgustom 1917 izvršene in še ne ali popolnoma izvršene disciplinarne kazni se odpusté.

Glavni dobiček si je zaželel. V neki menjalnici na Dunaju je poskusil neki slepar s ponarejeno srečko zadnje državne dobrodelne loterije izvabiti glavni dobiček za 200.000 kron. Lastnik menjalnice si je sicer srečko dobro ogledal, a ni našel nikakega znaka, ki bi kazal, da ni pristna. Iz previdnosti pa vendar ni izplačal glavnega dobitka, nego je dal prinositelju srečke le potrdilo in mu naročil, naj pride po denar čez nekaj dni. Poslal je potem srečko na upravo državne loterije in tam so mu pojasnili, da je srečka pač pristna, samo številka na njej da je ponarejena in sicer mojstrsko. Lastnik prave srečke se je med tem že oglašil in je dobil glavni dobiček.

Lahkoverna ženska. K neki perici na Dunaju je prišel mlad, čedno oblečen mož in rekel, da je policijski agent in da mora pregledovati bankovce. Žena mu je predložila devet stotakov in „policijski agent“ je s pretvezo, da mora nesti ta denar na policijo, a da ga žena lahko že popoldne nazaj dobi, pobasal bankovce in odšel. Ko je prišla lahkoverna žena na policijo, je tam izvedela, da je bila ogoljufana.

Razvedrilo.

Med posli. Anka: „Slišim praviti, da te je profesor, ki si pri njem služila, poročil, — ali si zadovoljna?“ — Mici: „Pa še kako! Celó plačo mi daje vsak mesec, kakor prej!“

Pri vojaki. Podčastnik: „No, Lužar, le korajžno plezajte! To naj vas nič ne moti, da ste z opico v žlahti!“

Napredek. Oče sinu, ki je vajenec pri čevljarju: „No, kako je, ali kaj napreduješ?“ — Sin: „Kajpak! Sedaj se smem že smejeti, če mojster mojega tovariša klofutá!“

Pred sodiščem. Zločinec za-se: „Pri prvi obravnavi se je moj zagovornik jokal, pri drugi sem se jaz, pri tretji sva jokala oba. Radoveden sem, kaj bo danes!“

Verjetno. Sodnik: „Ali vam je trgovec, kjer ste ulomili, osebno znan?“ — Zatoženeec: „Ne; le po imenu — kupčeval ž njim še nisem nič!“

Prazen prepir. A: Zakaj se pa sestra zopet kregate?“ — B: „Za prazen nič! Ena hoče v nedeljo praznovati svoj rojstni dan, druga pa sedemnajstega — pa ste dvojčka!“

Med posli. Reza: „Kako kaj izhajaš s svojo gosposlinjo?“ — Anka: „Prav dobro. Vsaki dan mora trikrat ali pa štirikrat iz kože skočiti!“

Prisega. Nekega dne se je prav veliko Rusov prostovoljno udalo. To se je našemu stotniku čudno zdelo, zato vpraša ujetnike: „Ali niste prisegli, da hočete zvesto držati se svoje zastave?“ — „Ravno zato smo se udali“ — odgovoré ujetniki — „kajti od véeraj že je naša zastava pri vas!“

Loterijske številke.

Trst, 22. avgusta 30 39 23 59 71

Razpisuje se **praktikantovsko mesto** pri Hranilnici in posojilnici za Kandijo in okolico. Reflektanti ozir. reflektantije naj vlagajo prošnje do 10. septembra t. l. — Natančnejše se izve v pisarni. Načelnstvo.

Še dobro ohranjen

GLASOVIR

proda Lav. ROPAS, tajnik Mestne hranilnice v Novem mestu.

PRISILJENOST

Odvetnik

dr. Ign. Malnerič

naznanja, da bo dne 1. septembra t. l. otvoril svojo pisarno

v ČRNOMLJU.

PRISILJENOST

Razglas.

Občni zbor okrajne bolniške blagajne za politični okraj Rudolfovo vršil se bo v nedeljo, 2. septembra 1917 ob 1. uri popoldne v prostorih bolniške blagajne v Rudolfovem.

K temu shodu so vabljeni in imajo pravico samo dne 29. maja 1914 izvoljeni delegati, kateri se imajo na shodu z izkaznicami legitimirati.

Dnevni red:

- 1) Poročilo načelnika o blagajniškem delovanju za upravno dōbo leta 1916.
- 2) Predložitev računov.
- 3) Poročilo nadzorovalnega odseka in razsodišča.
- 4) Prememba pravil v zmislu cesarske naredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6.
- 5) Volitev načelnštva.
- 6) Volitev nadzorovalnega odseka.
- 7) Volitev razsodišča.
- 8) Razni predlogi in sklepi.

Gg. delodajalci in delojemalci se vljudno vabijo glede točke 4. dnevnega reda, da se v lastnem interesu ponoštevilno udeleže občnega zbora.

Ako bi ne bil občni zbor po pravilih ob 1. uri sklepčen, vršil se bo eno uro pozneje pri vsakem številu došlih delegatov.

Okrajna bolniška blagajna v Rudolfovem.

Petrič Makso l. r.

t. č. načelnik.

Kupi se malo posestvo

hiša, hlev in njiva; vrednost do 4000 K. Pismene ponudbe na: Ana Jarc, Dol. Podboršt 1, Mirnapeč. 61-2-2

Kostanjev les

od enega metra dolgosti, 10 cm debelosti naprej, klan ali v deblih, vsake debelosti, kupi po najvišji ceni trdka:

J. POGAČNIK Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Tisk J. Krajec nasl.